

ผนวก ข

เอกสารเกี่ยวกับมติคณะรัฐมนตรีเรื่องแนวทางและมาตรการการใช้สื่อของรัฐ เพื่อการศึกษาและเรียนรู้ของเด็ก เยาวชน และครอบครัว

ด่วนที่สุด

ที่ นร ๐๕๐๕/ ๑๗๖๗๒

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี
ทำเนียบรัฐบาล กทม. ๑๐๓๐๐

๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๖

เรื่อง แนวทางและมาตรการการใช้สื่อของรัฐเพื่อการศึกษาและการเรียนรู้ของเด็ก เยาวชน
และครอบครัว

เรียน รองนายกรัฐมนตรี (นายจาตุรนต์ ฉายแสง)

อ้างถึง หนังสือสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี ที่ ๑๓๕๐๔ ลงวันที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๕๖

ตามที่ได้เสนอเรื่อง แนวทางและมาตรการการใช้สื่อของรัฐเพื่อการศึกษาและการเรียนรู้
ของเด็ก เยาวชนและครอบครัว ไปเพื่อเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณา ความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

คณะกรรมการกลั่นกรองเรื่องเสนอคณะรัฐมนตรี คณะที่ ๔ คณะที่ ๕ และคณะที่ ๗
(ฝ่ายกฎหมาย ฯ) ซึ่งมีรองนายกรัฐมนตรี (นายจาตุรนต์ ฉายแสง) เป็นประธานการประชุม
ได้พิจารณาเรื่องดังกล่าว ๒ ครั้ง ดังนี้

๑. ในคราวประชุมครั้งที่ ๑/๒๕๕๖ วันที่ ๒๔ ตุลาคม ๒๕๕๖ มีประเด็นอภิปรายและมติดังนี้

๑.๑ ประเด็นอภิปราย

๑.๑.๑ สื่อของรัฐไม่ควรมุ่งเน้นในเรื่องบันเทิงหรือมุ่งหากำไรในเชิงพาณิชย์เท่านั้น
แต่ควรมีส่วนร่วมในการพัฒนาสังคมด้วย ดังนั้น รัฐจึงควรใช้สื่อของรัฐให้เป็นประโยชน์ต่อสังคมให้มากขึ้น
โดยการนำเวลาในการออกอากาศบางส่วนหนึ่ง เพื่อนำมาจัดทำรายการที่สร้างสรรค์สังคม เพื่อพัฒนา
การศึกษาและการเรียนรู้ของเด็ก เยาวชนและครอบครัว ทั้งนี้ ควรกำหนดเป็นนโยบายของรัฐบาล
โดยอาจจะกำหนดเป็นวาระแห่งชาติที่จะเสนอรายการสร้างสรรค์สังคมเพื่อเด็ก เยาวชน และครอบครัว
และหากให้นายกรัฐมนตรี เป็นผู้นำในการผลักดันในเรื่องนี้ จะได้ผลดียิ่ง

๑.๑.๒ การดำเนินการในเรื่องนี้ไม่ควรจำกัดเฉพาะสื่อของรัฐเท่านั้น ควรจะ
รวมถึงสถานีโทรทัศน์ช่องอื่น ๆ ที่ได้รับสัมปทานจากรัฐด้วย ได้แก่ ช่อง ๓ ช่อง ๗ และช่อง ITV
นอกจากนี้ควรให้ครอบคลุมถึงสื่ออื่น ๆ ด้วย เช่น โทรศัพท์เคลื่อนที่ อินเทอร์เน็ต วิดีโอ ตู้เกมส์ เป็นต้น

๑.๑.๓ การนำเวลาออกอากาศของสถานีโทรทัศน์ที่รัฐให้สัมปทานแก่เอกชน
คืนมาส่วนหนึ่ง เพื่อดำเนินการในเรื่องนี้ นั้น อาจมีปัญหาข้อกฎหมายเกี่ยวกับสัญญาสัมปทานได้ ดังนั้น
ในขั้นนี้ จึงมอบให้สำนักงานอัยการสูงสุดและสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีการ่วมกันตรวจสอบสัญญา
สัมปทานเพื่อพิจารณา ข้อกฎหมาย และความเป็นไปได้ว่าจะดำเนินการได้หรือไม่ อย่างไร โดยในระหว่างนี้

- ๒ -

เพื่อหลีกเลี่ยงการแก้ไขสัญญา ฯ และเพื่อให้เป็นไปตามแนวทางและมาตรการการใช้สื่อของรัฐ เพื่อการศึกษา ฯ เห็นควรใช้วิธีขอความร่วมมือไปก่อน และเมื่อตรวจสอบสัญญาสัมปทานแล้ว เห็นว่า จำเป็นต้องแก้ไขสัญญาสัมปทาน ก็เห็นควรมอบหมายให้รองนายกรัฐมนตรี (นายวิชณุ เครืองาม) รับไปดำเนินการเจรจาและแก้ไขสัญญาต่อไป

๑.๑.๔ การผลิตรายการสำหรับเด็ก เยาวชนและครอบครัวนั้น ควรมีการศึกษา วิจัย ความต้องการของเด็ก และผู้ปกครองว่าต้องการชมรายการประเภทใด ลักษณะใด เป็นต้น นอกจากนี้ ควรสำรวจด้วยว่า ในปัจจุบันมีรายการสำหรับเด็ก เยาวชน และครอบครัว จำนวนเท่าไร และมีลักษณะ อย่างไร เพื่อนำมาเป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาในการผลิตรายการที่เหมาะสมและเป็นที่สนใจของเด็ก เยาวชนและครอบครัวต่อไป

๑.๑.๕ การผลิตรายการสำหรับเด็ก เยาวชน และครอบครัว ควรให้ภาคเอกชน ซึ่งเป็นมืออาชีพ มีความเชี่ยวชาญ เป็นผู้ดำเนินการ แต่ทั้งนี้ต้องเป็นความร่วมมือกันดำเนินการระหว่าง ภาครัฐและเอกชน รวมทั้งต้องให้เด็ก ผู้ปกครอง และโรงเรียนมีส่วนร่วมด้วย เช่น โรงเรียนอาจนำสาระ จากสื่อมาเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนการสอน เพื่อเป็นการกระตุ้นให้เด็กสนใจชมรายการที่สร้างสรรค์สังคม

๑.๑.๖ ลักษณะของรายการนอกจากเพื่อพัฒนาความรู้ความสามารถของเด็ก และเยาวชนแล้วควรมีรายการสำหรับครอบครัวเพื่อสอนวิธีการเลี้ยงเด็กให้เป็นคนดีของสังคม

๑.๑.๗ ควรมีการจูงใจให้มีการผลิตรายการที่สร้างสรรค์สังคม เช่น ให้รางวัล แก่ผู้ผลิตที่มีคุณภาพ ลดผลตอบแทนในสัญญาสัมปทาน รัฐสนับสนุนค่าใช้จ่าย เป็นต้น

๑.๑.๘ เวลาออกอากาศของรายการโทรทัศน์ ควรกำหนดให้เป็นสัดส่วนเวลาไว้ สำหรับจะเป็นช่วงเวลาใดจึงจะเหมาะสม ควรตั้งคณะทำงานขึ้นมาทำการศึกษาวิจัยก่อน และควรกำหนด ให้ใช้ช่วงเวลาเดียวกันทุกสถานีโทรทัศน์

๑.๑.๙ ควรระบุเวลาเริ่มต้นดำเนินการในเรื่องนี้ไว้ด้วย

๑.๑.๑๐ มาตรการในการดำเนินการควรแบ่งออกเป็น ๓ ระยะ คือ ๑. ระยะสั้น ๒. ระยะกลาง และ ๓. ระยะยาว สำหรับมาตรการระยะสั้นให้มีคณะกรรมการประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญ ในด้านต่าง ๆ เช่น ด้านการศึกษา ด้านจิตวิทยา ด้านวัฒนธรรม ด้านวิทยาศาสตร์ เป็นต้น ซึ่งมาจาก หน่วยงานของรัฐ ภาคเอกชน ภาควิชาการ ภาคสังคม และสื่อที่เกี่ยวข้องทำหน้าที่บริหารจัดการรับผิดชอบ ดูแลเนื้อหาสาระและรูปแบบรายการ ให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่รัฐต้องการ และในระยะต่อไป ควรใช้องค์กรที่มีอยู่แล้วเป็นผู้ดำเนินการต่อไป เช่น กรมประชาสัมพันธ์ เป็นต้น

๑.๑.๑๑ สำหรับการจัดทำรายการวิทยุเพื่อสร้างสรรค์สังคมนั้น เนื่องจาก มีสถานีเป็นจำนวนมาก จึงควรมีการศึกษาความเป็นไปได้ก่อน โดยอาจจะเลือกดำเนินการเฉพาะ สถานีที่ประชาชนนิยม เป็นต้น

/๑.๑.๑๒ ...

- ๓ -

๑.๑.๑๒ ควรมีการติดตามประเมินผลการดำเนินการในเรื่องนี้เมื่อผ่านไป
ระยะหนึ่ง เช่น ๑ ปี เป็นต้น เพื่อนำมาปรับปรุงแนวทางและมาตรการ ฯ ให้เหมาะสมยิ่งขึ้นต่อไป

๑.๒ มติคณะกรรมการกลั่นกรองเรื่องเสนอคณะรัฐมนตรี คณะที่ ๔ คณะที่ ๕
และคณะที่ ๗ (ฝ่ายกฎหมาย ฯ)

๑.๒.๑ เห็นชอบในหลักการ แนวทางและมาตรการการใช้สื่อของรัฐเพื่อการศึกษา
และการเรียนรู้ของเด็ก เยาวชนและครอบครัว ตามที่รองนายกรัฐมนตรี (นายจาตุรนต์ ฉายแสง) เสนอ

๑.๒.๒ ให้จัดประชุมคณะกรรมการกลั่นกรองเรื่องเสนอคณะรัฐมนตรี คณะที่ ๔
คณะที่ ๕ และคณะที่ ๗ (ฝ่ายกฎหมาย ฯ) เพื่อพิจารณาเรื่องนี้อีกครั้งหนึ่งในวันพุธที่ ๒๙ ตุลาคม ๒๕๕๖

๒. ในคราวประชุมครั้งที่ ๒/๒๕๕๖ วันที่ ๒๙ ตุลาคม ๒๕๕๖ มีประเด็นอภิปรายและมติดังนี้

๒.๑ ประเด็นอภิปราย

จากการตรวจสอบสัญญาสัมปทานระหว่างองค์การสื่อสารมวลชนแห่งประเทศไทย
และสถานีวิทยุโทรทัศน์ไทยทีวีสีช่อง ๓ และระหว่างสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี และ ช่อง ITV
ของผู้แทนสำนักงานอัยการสูงสุดและสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาแล้วเห็นว่า ตามสัญญา ฯ ดังกล่าว
รัฐสามารถนำเวลาในการออกอากาศมาจัดทำรายการเพื่อการศึกษาและการเรียนรู้ของเด็ก เยาวชน
และครอบครัวได้ สำหรับผู้แทนกองทัพบกได้ชี้แจงว่า สถานีวิทยุโทรทัศน์สีกองทัพบกช่อง ๗ จะต้อง
ดำเนินการตามนโยบายของกองทัพบก ซึ่งกองทัพบกพร้อมที่จะให้การสนับสนุนแนวทางและมาตรการ
การใช้สื่อของรัฐเพื่อการศึกษาและการเรียนรู้ของเด็ก เยาวชนและครอบครัว ตามนโยบายของรัฐบาล

๒.๒ มติคณะกรรมการกลั่นกรองเรื่องเสนอคณะรัฐมนตรี คณะที่ ๔ คณะที่ ๕
และคณะที่ ๗ (ฝ่ายกฎหมาย ฯ)

๒.๒.๑ เห็นควรรับทราบยุทธศาสตร์การบริหารจัดการสื่อของรัฐเพื่อการศึกษา
ยุทธศาสตร์การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานสื่อเพื่อการศึกษา ยุทธศาสตร์การพัฒนาผู้ผลิตสื่อ และยุทธศาสตร์
การพัฒนาผู้รับและผู้ใช้สื่อ

๒.๒.๒ เห็นควรให้ความเห็นชอบให้เพิ่มบทบาทสื่อของรัฐเพื่อการศึกษา
และการเรียนรู้ของเด็ก เยาวชนและครอบครัว โดยให้นำเวลาในการออกอากาศของสื่อวิทยุกระจายเสียง
และวิทยุโทรทัศน์ มาส่วนหนึ่ง เพื่อนำมาจัดทำรายการเพื่อการศึกษาและการเรียนรู้ของเด็ก เยาวชน
และครอบครัว โดยให้ดำเนินการดังนี้

/ (๑) ...

- ๔ -

(๑) ให้สื่อวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์จัดสรรส่วนเวลา สำหรับเนื้อหาสาระของรายการวิทยุและโทรทัศน์สำหรับเด็ก เยาวชนและครอบครัว ร้อยละ ๑๐-๑๕ ของเวลาออกอากาศ โดยให้เริ่มจากรายการวิทยุและโทรทัศน์ของกรมประชาสัมพันธ์ก่อนโดยให้เริ่มตั้งแต่วันที่ ๑ มกราคม ๒๕๕๗ เป็นต้นไป สำหรับรายการวิทยุและโทรทัศน์ของสถานีอื่น ๆ ก็ให้ดำเนินการตามความพร้อมของแต่ละสถานี

(๒) ให้มีการแบ่งเวลาในการออกอากาศรายการโทรทัศน์สำหรับเด็ก เยาวชนและครอบครัว เพิ่มจากเกณฑ์เดิมที่กำหนดไว้อย่างน้อยครึ่งชั่วโมง ในระหว่างเวลา ๑๖.๐๐ - ๑๘.๓๐ น. เป็นอย่างน้อย ๑ - ๑ ชั่วโมงครึ่ง ในระหว่างเวลา ๑๖.๐๐ - ๒๒.๐๐ น.

(๓) ให้มีการจัดประเภทรายการโทรทัศน์สำหรับเด็ก เยาวชนและครอบครัว โดยให้ผู้ผลิตสื่อดำเนินการ และให้คณะกรรมการที่จะจัดตั้งขึ้นตามข้อ (๔) เป็นผู้กำกับดูแล

(๔) มอบให้สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีรับไปดำเนินการจัดตั้งคณะทำงานทำหน้าที่จัดหาเวลาจากสื่อวิทยุกระจายเสียงและสื่อวิทยุโทรทัศน์เพื่อนำมาจัดทำรายการเพื่อการศึกษาและการเรียนรู้ของเด็ก เยาวชนและครอบครัว โดยให้คณะทำงานชุดนี้อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของรองนายกรัฐมนตรี (นายวิษณุ เครืองาม)

(๕) มอบให้กรมประชาสัมพันธ์รับไปดำเนินการจัดตั้งคณะกรรมการประกอบด้วย ผู้แทนจากองค์กรทางการศึกษา วัฒนธรรม องค์กรพัฒนาเอกชน นักวิชาการ และหน่วยงานสื่อที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น ทำหน้าที่บริหารจัดการรับผิดชอบดูแลเนื้อหาสาระและรูปแบบรายการกำกับและประเมินผลคุณภาพรายการให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่รัฐต้องการ โดยให้คณะกรรมการชุดนี้อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของรองนายกรัฐมนตรี (นายจาตุรนต์ ฉายแสง) และให้คณะกรรมการฯ รับยุทธศาสตร์ในข้อ ๒.๒.๑ และประเด็นอภิปรายของคณะกรรมการกลั่นกรองเรื่องเสนอคณะรัฐมนตรีคณะที่ ๔ คณะที่ ๕ และคณะที่ ๗ (ฝ่ายกฎหมาย ฯ) ในคราวประชุมครั้งที่ ๑/๒๕๕๖ วันที่ ๒๔ ตุลาคม ๒๕๕๖ ตามข้อ ๑.๑ ไปพิจารณาดำเนินการตามความเหมาะสมต่อไป

ทั้งนี้ มอบให้รองนายกรัฐมนตรี (นายจาตุรนต์ ฉายแสง) รองนายกรัฐมนตรี นายกร ทัพพะรังสี) และรองนายกรัฐมนตรี (นายวิษณุ เครืองาม) เป็นผู้รับผิดชอบเพื่อดำเนินการต่อไป

คณะรัฐมนตรีได้ประชุมปรึกษาเมื่อวันที่ ๔ พฤศจิกายน ๒๕๕๖ ลงมติเห็นชอบหลักการตามมติคณะกรรมการกลั่นกรองเรื่องเสนอคณะรัฐมนตรี คณะที่ ๔ คณะที่ ๕ และคณะที่ ๗ (ฝ่ายกฎหมาย ฯ) ตามที่รองนายกรัฐมนตรี (นายจาตุรนต์ ฉายแสง) เสนอ อย่างไรก็ตาม คณะรัฐมนตรีเห็นว่า การจัดทำรายการวิทยุและโทรทัศน์เพื่อการศึกษาและการเรียนรู้ของเด็ก เยาวชนและครอบครัวให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลนั้น ภาครัฐควรกำหนดกรอบหลักเกณฑ์กว้าง ๆ เท่านั้น และเปิดโอกาส

/ให้ ...

- ๕ -

ให้ภาคเอกชน และผู้ที่มีความรู้ ประสบการณ์ และเป็นมืออาชีพในการจัดทำรายการ เป็นผู้พิจารณา ดำเนินการในรายละเอียดเองตามความเหมาะสมภายใต้กรอบหลักเกณฑ์ดังกล่าว โดยภาครัฐอาจจัดตั้ง คณะกรรมการขึ้นเพื่อทำหน้าที่ติดตามดูแลการดำเนินการ รวมทั้งพิจารณาให้รางวัล สิ่งจูงใจหรือ เงินสนับสนุนตามความเหมาะสม โดยอาจกำหนดหลักเกณฑ์ เช่น

✓ ๑. กำหนดให้สื่อวิทยุกระจายเสียงจัดสรรส่วนเวลาสำหรับเนื้อหาสาระของรายการวิทยุ เพื่อเด็ก เยาวชนและครอบครัว ร้อยละ ๑๐ - ๑๕ ของเวลาออกอากาศ โดยให้เริ่มจากรายการวิทยุ ของกรมประชาสัมพันธ์ก่อน สำหรับรายการวิทยุของสถานีอื่น ๆ ก็ให้ดำเนินการตามความพร้อม ของแต่ละสถานี

✓ ๒. กำหนดให้มีระยะเวลาการออกอากาศรายการโทรทัศน์สำหรับเด็ก เยาวชน และครอบครัว ในระหว่างเวลา ๑๘.๐๐ - ๒๒.๐๐ น. เป็นเวลา ๑ ชั่วโมงเป็นอย่างน้อย รวมทั้ง อาจเพิ่มเวลาการออกอากาศในช่วงเวลาอื่นที่เหมาะสม โดยให้มีการหารือกับหน่วยงานภาครัฐที่เป็น เจ้าของสถานีวิทยุโทรทัศน์ต่าง ๆ ต่อไป

๓. กำหนดลักษณะรายการวิทยุและโทรทัศน์ที่จะต้องดำเนินการว่า ต้องเป็นรายการ ในเชิงสร้างสรรค์เพื่อการศึกษาแก่เด็ก เยาวชน ส่งเสริมสถาบันครอบครัว รวมทั้งการส่งเสริม จริยธรรมและศีลธรรมอันดีของประชาชน

๔. กำหนดให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่งเพื่อทำหน้าที่ติดตามดูแลการดำเนินการ จัดทำสื่อของภาคเอกชนให้เป็นไปตามแนวทาง และกรอบหลักเกณฑ์ที่ภาครัฐกำหนด รวมทั้งพิจารณา ให้รางวัล สิ่งจูงใจ ให้แก่ผู้ผลิตและเจ้าของรายการที่เหมาะสม ตลอดจนการพิจารณาสนับสนุน ค่าใช้จ่ายในการจัดทำรายการที่มีคุณภาพ แต่ขาดแคลนการสนับสนุนทางการเงินจากภาคเอกชน (sponsor) เป็นต้น

จึงมอบให้รองนายกรัฐมนตรี (นายจาตุรนต์ ฉายแสง) รับแนวทางดังกล่าวไปประสานกับ รองนายกรัฐมนตรี (นายวิษณุ เครืองาม) และดำเนินการในรายละเอียดร่วมกับหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องต่อไปด้วย

จึงเรียนยืนยันมา ได้แจ้งให้ผู้ที่เกี่ยวข้องตามบัญชีแนบท้ายทราบด้วยแล้ว

ขอแสดงความนับถือ

(นางโฉมศรี อารยะศิริ)

รองเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ปฏิบัติราชการแทน

เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

สำนักบริหารงานสารสนเทศ

โทร. ๐ ๒๒๘๐ ๑๔๔๖

โทรสาร ๐ ๒๒๘๐ ๑๔๔๖